

Aikidó a jeho styly...

By KI Aikido Center (<http://www.ki-aikido.com/>)
překlad L&S (01-11-2000)

Aikidó

Aikidó patří mezi Japonská Budó ("Cesta Válečníka") [Japanese Budo or Japanese Martial Way], a kolem poloviny 20. století ho po mnohaletém studiu klasických Bojových Umění [classical Martial Arts] založil Ó-Sensei Morihei Uešiba [O-Sensei Morihei Ueshiba], který zároveň definoval i jeho morální, etické a filozofické hodnoty.

Aikidó je umění založené na principech harmonie nebo souladu, vnitřní energie ki, a účelném rozvíjení těchto principů usilovným praktikováním Aikida. Ve skutečnosti je i jméno Aikida složené z těchto principů:

Ai — může být přeloženo jako harmonie nebo soulad, jednota, souhlas

Ki — může být přeloženo jako vnitřní energie, vnitřní síla, mentální energie, vesmír, příroda

Dó — znamená cesta, dráha, způsob života

Už je vám asi jasné, že je mnoho různých překladů/výkladů významu jména Aikidó. Asi nejpoužívanější užší překlad je "Cesta Harmonie Ducha", ve smyslu "metoda nebo cesta (dó) pro harmonii nebo koordinaci (ai) vnitřní energie nebo ducha (ki)". Volný překlad by mohl být také "způsob života prostřednictvím harmonie s přírodou". V nejranějších knihách bylo Aikidó překládáno jako "The Way of Chivalrous Spiritual Harmony". Další překlady jsou třeba:

Způsob Koordinace Vnitřní Energie — pragmaticky

Cesta Souladu s Podstatou Života — esotericky

Jedna z hezkých věcí na tomhle dvojsmyslu (či spíše vícesmyslu :-)) je, že si můžete svobodně vybrat překlad/výklad který se nejvíce líbí vašemu smyslu pro estetiku.

Rozmanitost Aikida

Zrovna tak jako je mnoho různých interpretací významu jména Aikidó, je také mnoho různých způsobů jeho praktikování, to vše v závislosti na individuálních sklonech, zkušenostech, a osobnostech učitelů. Mnoho seniorů, přímých žáků Ó-Senseie vyvinulo svoji vlastní školu a způsob výuky, který zdůrazňuje/upřednostňuje jejich chápání hlavních/základních bodů výuky Ó-Senseie.

Styly Aikida

Dnes už je jich docela dost. Z Aikida Ó-Senseie se vyvinulo mnoho různých stylů Aikida, a dokonce i několik umění jdoucích v úplně jiné linii, ve kterých se jméno Aikidó již úplně ztratilo!

A například, v naší oblasti (jedná se o Ameriku) je jedna škola, která na seznamu bojových umění které učí má i Aikidó. Když jsme se dotázali na pozadí této výuky, jejich instruktor tvrdil, že Aikidó byla jen část nejmenovaného-Korejského-bojového-umění — a to nebyla jeho jediná perlička!

Kompletní tvorba tohoto seznamu by byla mimořádně těžká práce, takže se omezíme na seznam stylů, jejichž zrod lze jasně vystopovat u Ó-Senseie. Jejich třídění do nějakých kategorií je samozřejmě pouze ilustrativní a i trochu svévolné.

"Staré" (předválečné) školy

Zde jsou školy, které vznikly z předválečné výuky Ó-Senseie. Termín "Staré" nechť v žádném případě není chápán nějak hanlivě. Je to pojmenování pro skupinu a nic více — možná, že by se více hodil termín "Zralé". :-)) Poukazuji zde na to proto, že mnoho lidí považuje "staré školy" za čisté a neřředěné, nebo ve smyslu "původní", o což zde teď vůbec nejde.

"Moderní" (poválečné) školy

Sem je zahrnuta většina škol vyučovaných dnes. Nejvíce z těchto "stylů" je způsob výuky nejstarších přímých žáků Ó-Senseie, kteří po smrti zakladatele zavedli určité odlišnosti. Většina z nich tvrdí, že učí to co je učil Ó-Sensei, a pravděpodobně to je pravda, i když se vzájemně nějak odlišují!

Vezmeme-li v úvahu notoricky známou nejasnou/mnohovýznamovou výuku Ó-Senseie, a vzpomeneme-li si na příběh slona a slepců, začneme chápat, jak snadno se to všechno mohlo stát. :-)

Mnoho z nás je až příliš zaujato zkoumáním slabých a silných stránek jednotlivých stylů — místo abychom jednoduše připustily, že se z každého stylu můžeme naučit něčemu novému!

Vy, kdo se cítíte vynechání, nebo nesprávně vylíčení

Tohle je upřímný pokus každému odměřit stejným metrem, a vše popsat tak obsáhle jak jsme jen dovedli. Samozřejmě, že jsme nakonec selhali v obou těchto aspektech. :-) (Autoři dále nabízejí možnost kontaktu a opravy, či začlenění nových stylů které se přihlásí, což se nikoho z nás asi netýká, že :-)

Autoři dále zdůrazňují, že se nesnaží o výklad ve smyslu tahle-škola-je-jediná-správná, ale chtějí prostě pravdivě popsat stávající stav.

"Staré" školy

Aikibudó (Aiki-Budo)

Tak pojmenoval Ó-Sensei své umění v počátcích jeho vývoje. Je to velmi uzavřený styl, předtím existující Džucu [Jutsu] formy jako Daito-ryū Aiki-džucu [Daito-ryu Aiki-jutsu]. Je považován za jednu z tvrdších forem Aikida.

Většina nejranějších žáků Ó-Senseie začala studovat během tohoto období, a mnoho prvotních cvičení v zámoří byla v duchu tohoto stylu (například Abbe sensei vyučující v Anglii v padesátých letech.)

Šinei Taidó (Shin'ei Taido)

To založil Noriaki Inoue. Inoue sensei byl synovec Ó-Senseie, a původně byl spojován s ranným dódžó Uešiby. Inoue sensei tvrdí, že jeho umění je odlišné od Aikida, ale jiní to komentují, že jeho umění je velmi podobné rannému Aikidu.

Joseikan (Yoseikan)

Tuto formu vyvinul Minoru Močizuky, který byl jeden z prvotních žáků Ó-Senseie a také Kanó senseie v Kódókanu (J. Kanó je zakladatel umění Džúdó).

Tento styl zahrnuje základní prvky Aikibudó spolu s prvky Karate, Džúdó a dalších bojových umění.

Jošinkan (Yoshinkan)

Tento styl založil Gózó Šioda. Šioda sensei studoval u Ó-Senseie v třicátých letech. Po válce byl pozván jako učitel, a zároveň začal formovat organizaci známou jako Jošinkan. Narozdíl od mnoha pozdějších organizací, Jošinkan vždy udržoval přátelské vztahy s Aikikai, a to i po smrti zakladatele. Jošinkan je tvrdší styl Aikida, obecně se týkající praktické účinnosti a fyzicky silných technik. Učí se ho mnoho japonských policistů.

Mezinárodní organizace spojená se stylem Jošinkan je známá jako Jošinkai, a má aktivní pobočky po celém světě. V posledních letech se vynořilo mnoho odnoží tohoto stylu, obvykle vyvinutých z vypočítavých důvodů. To zahrnuje i Jošiokai, vedenou Takašim Kušidou.

Více informací o Jošinkanu se dozvíte na jeho Yoshinkan Official Home Page

(<http://www.iac.co.jp/~iyaf>.)

"Moderní" školy

- "Tradiční" školy
- "Ki" školy
- "Sportovní" školy

"Tradiční" školy

Aikikai

Aikikai je běžně označení stylu představeného Kišómaru Uešibou [Kisshomaru Ueshiba], tedy synem Ó-Senseie, a vyučovaného pod záštitou Mezinárodní Federace Aikidó [International Aikido Federation]. Tato škola je obvykle považována za hlavní linii vývoje Aikida. Po smrti otce převzal vedení Aikikai jeho syn, již 3. Dóšu Moriteru Uešiba [Moriteru Ueshiba].

Ve skutečnosti, je tento "styl" více deštníkem než specifickým stylem, protože mnoho jednotlivců uvnitř organizace učí úplně jiným způsobem. Aikidó vyučované Uešiba senseiem je dlouhý a plynulý pohyb, s důrazem na standardní učební plán, a malý nebo žádný důraz na cvičení se zbraněmi. Jiní učitelé uvnitř Aikikai (třeba Chiba sensei of the USAF-WR) na cvičení se zbraněmi kladou mnohem větší důraz.

Iwama rjú (Iwama-ryu)

I když stále součást Aikikai, je tento styl vyučovaný a založený Morihiro Saitóem [Morihiro Saito] v Iwama dódžó, natolik odlišný od Aikikai, že dokonce obdržel své individuální jméno.

Saitó sensei byl po dlouhou dobu uči-deši [uchi-deshi] Ó-Senseie, v podstatě od roku 1946 až do smrti zakladatele. Zdá se, že Saitó sensei strávil nejdéle dobu studiem u Ó-Senseie ze všech přímých žáků. Saitó sensei říká, že se snaží uchovat nezměněný odkaz Ó-Senseie, a vyučovat přesně tak, jak jeho učil zakladatel. Technicky se zdá, že Iwama rjú se podobá Aikidu Ó-Senseie vyučovaného v padesátých letech právě v dódžó v Iwamě. Technický repertoár je větší než v jiných stylech, a velký důraz je kladen i na cvičení se zbraněmi.

Uešibova Škola Aikida (Aikido Schools of Ueshiba)

To je Aikidó vyučované Mitsugi Saotomem [Mitsugi Saotome]. I když je teď Uešibova Škola Aikida sdružená s Aikikai, po dlouhý čas to byla nezávislá organizace s nezávislým vývojem.

Saotome sensei měl jak se zdá velmi tvořivý [eklektický] přístup k Aikidu, vše rozvinul z tvrdých praktických technik skrz měkké, abstraktní a citlivé cvičení. V této škole je také kladen značný důraz na cvičení se zbraněmi.

Nippon Kan

Nippon Kan založil Gaku Homma, jeden z posledních uči-deši Ó-Senseie. Homma sensei vyučuje velmi tradičním způsobem s důrazem na rozvoj správných postojů a držení těla stejně jako technik.

Pro více informací o Nippon Kan navštivte prosím stránky Aikido Nippon Kan (<http://www.nippon-kan.org/>).

"Ki" školy

Jeden z největších rozkolů ve světě Aikida se přihodil v roce 1974, kdy Koiči Tohei [Koichi Tohei], tehdy hlavní instruktor v Aikikai, rezignoval na svoji funkci, odešel z této organizace, a založil společnost Ki no Kenjukai [Ki no Kenkyukai neboli Ki Society], tedy výuku se silným důrazem kladeným na Ki. Od té doby, už bylo jen velmi málo vzájemného působení mezi tradičními a Ki školami.

Všechna tato umění mají sklon na sebe upozorňovat jako na Ki Aikidó, i když podobnost s některými styly je velmi značná.

Šin-Šin Toicu Aikidó (Shin-shin Toitsu Aikido)

Styl založený Koiči Toheiem — Aikidó v Jednotě Ducha a Těla [Aikido with Mind and Body Unified]. Tohei sensei klade velký důraz na pochopení pojmu Ki a rozvíjení tohoto aspektu nezávisle na tréninku Aikida tak, aby principy Ki byly uplatňovány v každodenním zdravém životě.

Tento styl je jeden z nejměkčích stylů Aikida a vyznačuje se plynulými přesuny, které často zahrnují praktické skoky nebo poskoky, jen opravdu zřídka viděné v jiných stylech. Pro mnoho škol není hlavní starostí praktická fyzická aplikace technik, vzhledem k jejich cvičení rozvíjejícím jednotu ducha a těla. Nicméně, tyto naučené principy jsou použitelné nejen pro sebeobranu (a také efektivní), ale i v celém proměnném každodenním životě.

V posledních letech se Tohei Sensei více a více odklání od Aikida, a sám se téměř výlučně věnuje cvičení Ki. A přesto, začíná v posledních letech iniciativa pořádající Šin-Šin Toicu Aikidó jako Mezinárodní Soutěžní Sport [International Competitive Sport], založený na tai-gi (něco jako "formy", skoro jako kata, ale ne tak úplně přesně). Tato stránka není ovšem ve většině amerických dódžó příliš zdůrazňována.

Nějaké další informace o některých amerických větvích Ki Society můžou být na stránkách Ki Society Homepage

(<http://www.mit.edu:8001/afs/athena.mit.edu/user/r/e/rei/WWW/Kidir/Kihome.html>).

Šin Budó Kai (Shin Budo Kai)

Styl vedený Šizuo Imaizumim [Shizuo Imaizumi], a založený v New Yorku. Imaizumi sensei byl uči-deši v Aikikai v roce 1964. Hodně jeho tréninku probíhalo společně s Tohei senseiem, a s ním také nakonec opustil Aikikai, aby se Imaizumi sensei vzápětí stal hlavním instruktorem pro americkou Ki Society.

Později opustil i Ki no Kenjukai a založil v roce 1989 Šin Budó Kai.

Tento styl má velmi komplexní program výcviku Ki, technik Aikidó a množství různých stylů cvičení se zbraněmi. Více informací je dostupných na stránkách Bob Tullman's Homepage

(<http://www.planet.net/bobtull/#aikido>).

Kokikai

Založeno Šudži Marujamou [Shuji Maruyama]. Marujama sensei byl hlavní instruktor Ki Society v americe. Když rezignoval na svůj post, založil Kokikai.

Tento styl je měkkou formou Aikida, a soustřeďuje se na efektivní techniku s minimálním vynaloženým úsilím. Probíhá zde jednoznačný Ki výcvik, s formulací 4 principů které se liší od Ki no Kenjukai, a s větším důrazem na základní úroveň testů. Více informací můžete nalézt na stránkách Kokikai homepage — <http://www.kokikai.org/>.

Seidokan

Založený R. Kobajašim [R. Kobayashi]. Kobajaši sensei byl hlavním instruktorem Ki Society v Jižní Kalifornii a také student Tohei senseie. Ki Society opustil v roce 1981, a vytvořil Seidokan který je nezávislou organizací, ačkoliv později (zdá se) obnovili nějaké spojení s Aikikai.

Styl Seidokan se vyznačuje malými přesuny uvnitř techniky. Více informací můžete nalézt na stránkách Seidokan Homepage (<http://www.utexas.edu/students/aikido/.html/seidokan.html>).

Ki Federation

Tu založil Kenneth Williams. Sensei Williams původně "asistoval" (britský termín pro uči-deši) [nezapomínejte, že autoři jsou američané :-)] — L&S] sensei Kenširo Abbemu [Kenshiro Abbe] v

padesátých letech, a začal své studium tvrdou formou blízkou Aikibudó. Po odchodu z Aikikai koncem šedesátých let, praktikoval nezávisle po mnoho let předtím, než se stal žákem Tohei senseie v roce 1976 a zformoval Ki Federation v Anglii. V roce 1986 sensei Williams odešel z Ki no Kenkjukai.

Ki Federation pokračuje jako nezávislá organizace, která vyučuje vlastní Williamsův styl, začleňující všechny aspekty jeho výcviku, a snažící se o snadnější naučení nejaponskými žáky.

Ki Aikido Center

Nejsme skutečný nezávislý styl v tomto slova smyslu — ale tohle je naše homepage [ano, text který jsem vám přeložil pochází odtud — L&S], takže tady můžeme úspěšně prosazovat naše názory!

Jones sensei začal studovat v době, kdy Williams sensei vyučoval tvrdší formy Aikida, pak trávil mnoho času s různými učiteli z Ki no Kenkjukai, a znovu se přidružil k sensei Williamsovi když začal vyučovat měkké formy Aikida. Nyní je nezávislý. Jones sensei také strávil spoustu času na seminářích s učiteli z celé mapy Aikida. Jsme na míle daleko vzdálení nějaké příbuzné organizaci, a tak jsme z praktických důvodů a jako nezávislé US dódžó, vyvinuli vlastní pohled na tuhle problematiku.

Náš náhled je, že každý praktikovaný styl má svoje přednosti, a jako vždy v Aikidu by se měly sbírat praktické zkušenosti všude. Zatímco my jsme přesvědčeni o hodnotě Ki výcviku v Aikidu, a věříme že Aikidó je jemné a zdánlivě snadné, tak také věříme v pevný technický základ v našem praktikování. Věříme v princip vedení, ne boje — a v to, že mysl je snadnější vést než tělo — ale myslíme, že řádně vyrovnané a uvolněné tělo je předpoklad k více jemnému praktikování. Ovládnutí mysli a ovládnutí těla jsou dvě části jednoho celku, a obě musí být prováděny upřímně.

Naléhavě vás žádáme, vypůjčte si každý dobrý nápad, ať už na něj narazíte kdekoliv. Někdy jsme tvrdí, někdy jsme měkkí, ale vždy jsme pro hledání "pravdy". Myslíme si, že to vytváří zajímavé prostředí a vzbuzuje respekt pro všechny Aikidóky, když se tito opírají všude kde je to možné. Jen na jedinou věc máme silně záporné názory, a to je pojetí sportovních soutěží v rámci Aikida — ale o tom nebudeme diskutovat teď a tady.

Myslíme si, že "styl" by mělo znamenat individuální výklad a rozmanitý způsob pohledu na celek; ne bariéru sdílení myšlenek s jinými Aikidóky. Z tohoto důvodu povzbuzujeme utváření stylů, a ostře kritizujeme utváření jednotících organizací.

KI Aikido Center (<http://www.ki-aikido.com/>).

"Sportovní" styly

Jedno z dalších velkých narušení historie Aikida se stalo ještě za života Ó-Senseie, kdy Kendži Tomiki [Kenji Tomiki] navrhl "racionalizaci" tréninku Aikida použitím kata a sportovních soutěží. Od té doby by se našlo jen malinko společných zájmů mezi Tomikiho školami a hlavní linií škol Aikida. V posledních letech se vyskytlo několik odnoží Tomiki rjú, které opustili nápad pořádání soutěží [tohle všechno bylo v originále tak hezky mnohoznačné, třeba i ve smyslu "mravně zkažené" :-)] - L&S]. Všechny tyto školy jsme zahrnuli sem, i když se hodí do rámce Budó více než do rámce Sport, přesto jsou všechny odvozeny od stylu Tomiki senseie.

Tomiki rjú (Tomiki-ryu)

Založena Kendžim Tomikim [Kenji Tomiki], ranným studentem Ó-Senseie a zakladatele Džuda Džigora Kana [Jigoro Kano]. Tomiki sensei věřil v "racionalizaci" tréninku Aikida, stejně jako Kanó sensei chtěl vytvořit Džúdó "snadnější", zvláště pro Japonské univerzitní prostředí. Navíc věřil tomu, že zavedení soutěží bude sloužit jako zaostrění a soustředění na praktikování podobné reálnému boji. Tento pohled ovšem způsobil odštěpení od Ó-Senseie, který pevně věřil, že v Aikidu není žádné místo pro soutěže.

Tomiki rjú se vyznačuje používáním kata (předem dohodnuté formy) ve výuce, a pořádáním již zmíněných soutěží, buď formou boje beze zbraně nebo s gumovým nožem.

Více informací můžete nalézt na stránkách Tomiki Aikido in Berkeley's homepage (<http://members.aol.com/aikibrkly/aikido/Aikido2.html>).

Fugakukai

Odnož Tomiki rjú vedená Karlem Geisem (<http://www.karlgeis.com/>).

Fugakukai nepořádá soutěže.

Jiyushinkai

Odnož Fugakukai. O tomto stylu víme jen velice málo, ale více informací můžete nalézt na stránkách Jiyushinkai Aikibudo page (<http://www.jiyushinkai.org/>).